

Międzynarodowa konferencja „New Horizons in Early Christian Studies: Challenges and Opportunities” (26-27 marca 2021, online)
International Conference „New Horizons in Early Christian Studies: Challenges and Opportunities” (March 26-27, 2021, online)

Oprócz naukowego namysłu nad zagadnieniami i ideami poruszanymi w pismach autorów wczesnochrześcijańskich ważna jest również refleksja metanaukowa – nad dyscypliną, którą się uprawia, perspektywami jej rozwoju, jak i jej stanem aktualnym. Niestety nie często się zdarza, aby takie konferencje i spotkania badaczy antyku chrześcijańskiego się odbywały. Dlatego z podziwem i radością trzeba spojrzeć na inicjatywę dwóch młodych patrologów: Johna Solheida i Dona Springera z Uniwersytetu w Toronto w Kanadzie, którzy postanowili zorganizować pierwszą dużą konferencję patrystyczną na tym uniwersytecie właśnie na ten temat. Z racji pandemicznych konferencja zatytułowana *New Horizons in Early Christian Studies: Challenges and Opportunities* odbyła się w dniach 26-27 marca 2021 roku w formie online. Główną jednostką organizacyjną był University of St. Michael's College będący częścią University of Toronto, a partnerami byli Canadian Society of Patristic Studies, Metropolitan Andrey Sheptytsky Institute of Eastern Christian Studies oraz North American Patristics Society. Jak stwierdzili sami organizatorzy w słowie zamieszczonym na programie konferencji, jej tematyka dotyczy wyzwań i możliwości, jakie obecnie stoją przed badaniami nad wczesnym chrześcijaństwem. Celem konferencji było stworzenie przestrzeni, w której patrolodzy mogliby krytycznie i wspólnie zastanawiać się nad różnymi metodologiami, teoriami i perspektywami społeczno-historycznymi stosowanymi obecnie w studiach nad antykiem chrześcijańskim.

Dwudniowe obrady rozpoczęły się wykładem prof. Petera Martensa zatytułowanym „Classifying Early Christian Sources: Boundaries, Patterns, and Dynamics”. Ten znany kanadyjski naukowiec i wydawca tekstów starożytnych poruszył w swym wystąpieniu zagadnienie klasyfikacji wczesnochrześcijańskich źródeł. Prof. Martens wskazał, że klasyfikacja obejmuje

dwa odrębne, ale powiązane ze sobą działania: ustalenie zakresu kolekcji, tj. klasyfikator musi określić, gdzie przebiegają granice, co zostanie zawarte w archiwum pojęciowym, a co za tym idzie, co zostanie wykluczone. Jednak po drugie redaktor tekstu musi również określić, w jaki sposób wyodrębnione w ten sposób źródła zostaną ułożone i uporządkowane. W swym przedłożeniu prelegent ukazał niektóre dominujące sposoby, dzięki którym ona sam i jego zespoły porządkowały źródła wczesnochrześcijańskie na podstawie wzorców, które sięgają późnego antyku. Podkreślił także, że te wzorce nie są neutralne – spełniają bardzo ważną funkcję, oferując swoim użytkownikom zarówno zachętę, jak i niebezpieczeństwo. Zachęcał także do opracowania alternatywnych klasyfikacji źródeł wczesnochrześcijańskich jako sposobu na utrzymanie patrologii jako żywej dziedziny nauki i przez to osiągnięcie przełomowych wyników badawczych.

W trakcie konferencji zaplanowano dwa tematyczne panele główne, podczas których trzech prelegentów prezentowało swoje ujęcie tematyki panelu, a inny z gości podsumowywał, odpowiadał i rozwijał bądź krytykował postawione tezy. Pierwszy z paneli odbył się po wykładzie inauguracyjnym, a jego temat brzmiał „Social Organization and Positioning”. Swoje rozwinięcia szczegółowe tematyki prezentowali Robin Darling Young (Catholic University of America, USA) – „The Oikonomos in the Christian Politeia: From Clement and Origen to Evagrius”, Paul Hartog (Faith Baptist Theological Seminary, USA) – „‘Mobs and Martyrs’: Applying Social-Scientific Theories of Collective Behavior to the Martyrs of Lyons and Vienne” oraz Brian Matz (Fontbonne University, USA) – „Basil of Caesarea and the Idea of the Common Good”. Po drugiej stronie zaś znalazła się Mona Tokarek LaFosse (Martin Luther University College, Kanada).

W drugim panelu, który odbył się na rozpoczęcie drugiego dnia obrad, zatytułowanym „Sources and Discoveries” udział wzięli z jednej strony Lewis Ayres (Durham University, Wielka Brytania) – „On Ressourcement: Six Theses on Dogmatics and Patristics in Catholic Theology”, Lincoln Blumell (Brigham Young University, USA) – „Text as Artifact: The Works of Didymus the Blind and the Tura Papyri” i Robert Kitchen (Sankt Ignatios College, Szwecja) – „Syriac Canons: Resolution Without Agreement”, z drugiej zaś Rick Brumback (Freed-Hardeman University, USA). Ciekawe w tego rodzaju panelach jest to, że to jedna osoba dokonuje analizy i podsumowania wszystkich wystąpień, przez co znajduje wspólne punkty i nadaje jeden ton dyskusji prelegentów. Co ważne, na te panele

nie szczędzono czasu – każdy z nich bowiem trwał 2 godziny. Były więc okazją do solidnej dyskusji i podejmowania różnych ważnych wątków.

Częścią zasadniczą konferencji były zorganizowane równolegle sesje tematyczne, podczas których zabierali głos zgłoszeni prelegenci, mając do dyspozycji po 15 minut. Pierwszego dnia (piątek, 26.03) równolegle odbywały się dwie sesje.

(1) „Early Christianity and its Institutions”, moderator: Paul Smith, uczestnicy: Robert Edwards (University of Notre Dame, USA) – „The School of Antioch: School of Thought or Monastic Institution?”, John Solheid (University of Toronto, Kanada) – „Church as Institution: From Aggiornamento to Ressourcement”, Andrew J. Summerson (Lumen Christi Institute, USA) – „Maximus the Confessor as Interpreter of Gregory the Theologian: How to do Patristic Theology”.

(2) „Early Christian Biblical Interpretation”, moderator: Matthew Fraser, uczestnicy: Nathan Porter (Duke University, USA) – „Patristic Christology and the Integrity of the Old Testament”, Matthew J. Klem (Yale University, USA) – „Elijah, Elisha, and the Johannine Jesus in Gregory of Nazianzus”, Corine Milad (University of Toronto, Kanada) – „Rhetorical Theory within Allegorical Interpretation”.

Drugiego dnia konferencji (sobota, 27.03) miały miejsce dwie grupy po trzy równolegle sesje tematyczne.

Grupa 1, sesja 1: „Reception History”, moderator: Robert Edwards, uczestnicy: Alexander Hurtzellers (Catholic University of America, USA) – „Reception, Authority, and the Trinitarian Gift of Wisdom: An Analysis of the Influence of Augustine’s imago Dei on Gregory Palamas”, Natalie M. Reynoso (Fordham University, USA) – „A Sacrificial Dolphin: Examining Human and Animal Continuities in the Life and Martyrdom of Lucian of Antioch”, Viacheslav V. Lytvynenko (Uniwersytet Karola, Czechy) – „Athanasius in Slavonic”, Matthew Fraser (Midwestern Baptist Theological Seminary, USA) – „All You Need is Love... and Maybe a Little Something More: The Evidence of Christ in Clement of Alexandria’s Protrepticus”.

Grupa 1, sesja 2: „Doctrinal Debates Reconsidered”, moderator: Hanna Lucas, uczestnicy: Sid Sudiagal (Kanada) – „Christians Gone Wild: The Role of Disgust in the Donatist Controversy”, Paul Smith (Nipawin Bible College, Kanada) – „Contesting the Past in Non-Nicene Pseudepigrapha”, Evgenia Moiseeva (University of Salzburg, Austria) – „Historical approach to Christian-Manichaean Biblical Polemics”, Charles Meeks (Roberts Wesleyan College, USA) – „The Whole Church Is Here Listening:

Trinitarian Deliberation in the Presence of Laypeople in the 3rd and 4th Centuries”.

Grupa 1, sesja 3: „Emotions: Historical and Theological Considerations”, moderator: Corine Milad, uczestnicy: Jimmy Chan (University of Toronto, Kanada) – „Augustine’s Approach to Emotions: When History, Theory and Theology Meet”, Christine F. Stephenson (University of Nottingham, Wielka Brytania) – „Augustine’s Theology of Memoria Recapitulated Through an Examination of Sacramental, Sapiential, and Ontological Genomic Memory”, Scott Royle (Concordia University, Kanada) – „Troubled & Suffering: A Contemporary Understanding of the Emotions of a Human Christ through Cyril of Alexandria”, Amanda Arulanandam (University of Toronto, Kanada) – „The Origin and Character of Love: St. Augustine on ‘Humility’”.

Grupa 2, sesja 1: „Early Christian Preaching and Hymnography”, moderator: Jimmy Chan, uczestnicy: Mark Hanson (McMaster Divinity School, Kanada) – „John Chrysostom and Homiletic Coherency: An Example from 1 Hom. Cor. 35”, Alessia Brombin (Papieski Uniwersytet Santa Croce, Włochy) – „St. John Chrysostom’s Homilies on Genesis: Proposals for a Reading of the Relationship Between Male and Female Genders”, John Issak (badacz niezależny) – „St. Ephrem the Syriac and the Arians: Hymns on Faith”.

Grupa 2, sesja 2: „Methodological Questions”, moderator: Maria Dassios, uczestnicy: Hanna Lucas (Durham University, Wielka Brytania) – „Mind the gap: Avoiding Methodological Iconoclasm in Interdisciplinary Approaches to Christian Texts”, Emanuel Fiano (Fordham University, USA) – „Theology, History, Theory: Reading Late Ancient Theological Discourse through Psychoanalytic Theory”; Victor Rebrik (Rosja) – „The Internal Evidence as the Key to the Dating of the Early Christian Authors”.

Grupa 2, sesja 3: „Teaching Early Christianity and Patristic Theology Today”, moderator: Christine Stephenson, uczestnicy: Wendy E. Helleman (University of Jos, Nigeria) – „New Horizons in the study of Early African Christianity”, Timothy Pettipiece (Carleton University, Kanada) – „Beyond the Bible: Teaching Early Christianity for in the 21st Century”, Marcin Wysocki (KUL, Polska) – „Patristic Journals – Challenges and Opportunities for Patristic Scholars. A few remarks by one Editor-in-Chief”.

Jak widać z powyższego przeglądu prelegentów i tematyki wystąpień, konferencja zgromadziła badaczy antyku chrześcijańskiego niemal z całego świata, choć głównie reprezentowana była Ameryka Północna,

co z racji miejsca organizacji konferencji jest normalne, ale co jest widoczne również na dużych konferencjach organizowanych w Europie czy w Ameryce Południowej (np. na słynnej Konferencji Oksfordzkiej, o czym pisałem, relacjonując przebieg XVI OKP, zob. VoxP 56 (2011) s. 938-942). Zaproponowana tematyka cieszyła się ogromnym powodzeniem i dzięki wielu referatom udało się wejść w istotę pytania o wyzwania i szanse we współczesnym uprawianiu patrologii. Oby takich namysłów i konferencji było jak najwięcej.

Ks. Marcin Wysocki, Lublin – KUL

Konferencja nt. Studiów Cysterskich i Mediewistycznych w Kalamazoo (3-7 maj 2021)

Conference on the Cistercian and Medieval Studies in Kalamazoo (May 3-7, 2021)

W okresie postpandemii, w którym znalazł się cały świat, powoli życie, również to naukowe i kulturowe, wraca do normy. Oczywiście obostrzenia i niebezpieczeństwo następnej fali koronawirusa sprawiają, że zawieszona w zeszłym roku Konferencja nt. Studiów Cysterskich i Mediewistycznych przyległa poniekąd do corocznego Międzynarodowego Kongresu Studiów Mediewistycznych w Kalamazoo, odbyła się, jednakże przez internet (tzw. *cisco webex meetings*). Wprawdzie nie miałem możliwości śledzenia samego Kongresu, mogłem jednak uczestniczyć tylko w Konferencji Studiów Cysterskich, z którego przebiegu składam niniejsze sprawozdanie.

Konferencja miała miejsce w dniach od 3 do 7 maja 2021 roku. Przygotowania do niej zostały poczynione jeszcze w 2019 roku, przed pandemią, w ramach corocznego przygotowywania do Kongresu, gdzie do 15 września 2019 roku należało zgłosić przez internet swoją propozycję wystąpienia, by następnie zostać przydzielonym do konkretnej sekcji tematycznej. Pandemia, która wybuchła zaraz potem, zniweczyła wszystkie plany i wszystko zostało odroczone, to znaczy przeniesione na 2021 rok. Każdy, kto chciał wziąć udział w takich sesjach, musiał wcześniej zadeklarować się i przygotować 15-minutowy wykład z 10-minutowym czasem na ewentualną dyskusję. Wszystko zostało więc przegrupowane i ułożone